

Životní jubileum prof. MUDr. Jaroslava Rybky, DrSc.

Přestože neúprosný „chronos“ nám všem stejně spravedlivě odpočítává hodiny a roky našeho života, jsou mezi námi osobnosti, u kterých dochází k asynchronii a rozevírání ručiček mezi kalendářním a biologickým věkem. Jednou z těchto osobností je i letošní jubilant, profesor Jaroslav Rybka. Nechce se mi věřit, že je to již 10 let, co jsem měl tu čest psát laudatio k příležitosti jeho sedmdesátin (Vnitř Lék 2001; 47: 802–804). Jistě se mnou budou souhlasit všichni kolegové, kteří měli a mají příležitost s prof. Rybkou spolupracovat, že si stále zachovává životní a pracovní elán.

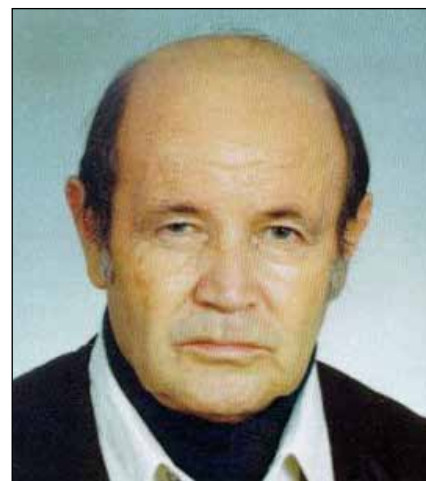
Jsem rád, že stejné přirovnání mohu použít i při jeho letošních osmdesátinách. Prof. Rybka oslaví dne 21. listopadu 2011 své významné životní jubileum v tělesné a duševní kondici, kterou by mu mohl závidět leckterý padesátník. Jeho životní elán a střízlivý optimizmus se projevuje na poli odborném, společenském i v rámci odborných společností. Je to jistě dáno jeho genetickou výbavou, ale také životním stylem. Navíc k tomu přispívá i baťovský „genius loci“.

Prof. Rybka pochází ze starozlínské rodiny, a i když se ve Zlíně nenarodil, celý jeho život je spjat se Zlínem a jeho odborná kariéra s interním oddělením a později klinikou současné Baťovy nemocnice ve Zlíně. Po studiích a promoci v roce 1957 na Lékařské fakultě UP v Olomouci nastoupil sem na interní oddělení jako mladý sekundární lékař a zůstal tomuto pracovišti věrný po celou dobu svého medicínského působení. Dlouhá léta stál v čele zlínské interny jako přednost a vtiskl tomuto zařízení osobitý charakter. Z běžného oddělení okresního typu se mu podařilo vybudovat velké moderní interní pracoviště, kde se vedle obecné interny rozvíjely i další interní obory

jako diabetologie a v posledním desetiletí kardiologie.

Svoji náklonnost k diabetologii získal z dlouholetého přátelského vztahu s profesorem Jiřím Syllabou, přednostou interní kliniky Fakultní nemocnice v Praze na Vinohradech a po mnoho desetiletí naším předním diabetologem. Tento vztah poznamenal po odborné stránce prof. Rybku na celý život. Většina jeho časopiseckých i knižních publikací je z této odbornosti, stejně jako teze jeho kandidátské i doctorské dizertace. Kandidátskou dizertaci na téma „Diabetes mellitus a tuberkulóza“ obhájil v roce 1967 a doctorskou dizertaci „Diabetes mellitus a fyzická zátěž“ v roce 1986 na Univerzitě Karlově v Praze. Na základě obhajoby habilitační práce „Metabolismus opeřovaného s diabetes mellitus“ před vědeckou radou Lékařské fakulty Masarykovy univerzity v Brně byl jmenován v roce 1979 docentem a v roce 1992 profesorem pro obor vnitřní lékařství.

Profesor Rybka se od počátku výkonu své funkce přednosty interního oddělení a později kliniky věnoval intenzivně především postgraduální výchově lékařů nejen svého oddělení. V rámci IPVZ byla jeho klinika doškolovacím centrem pro řadu moravských i českých internistů, diabetologů i všeobecných lékařů. V oblasti klinické péče a výzkumu diabetes mellitus získala klinika celostátní i mezinárodní renomé. V roce 1983 bylo pracoviště prof. Rybky ustanoveno školicím pracovištěm IPVZ a od roku 1988 „WHO Collaborating Center for Study of Diabetes“. Od roku 1995 je prof. Rybka předsedou Koordinačního centra pro realizaci Saintvincentské deklarace v ČR a od roku 2002 zastává funkci vedoucího Diabetologického centra interní katedry IPVZ a Krajské nemocnice Tomáše Bati ve Zlíně. Mezinárodním

uznáním jeho práce v oblasti výzkumu a klinické péče o diabetiky bylo jmenování profesora Rybky členem Americké diabetologické asociace, Evropské asociace pro studium diabetu a Mezinárodní diabetologické federace. Je členem redakčních rad řady českých i zahraničních odborných časopisů.

Velmi významná je i činnost prof. Rybky v českých odborných společnostech a regionálních spolicích České lékařské společnosti J. E. Purkyně. Byl dlouholetým členem výborů České diabetologické a České internistické společnosti a předsedou Spolku lékařů Zlín-Kroměříž-Uherské Hradiště. Za svou iniciativní činnost byl jmenován čestným členem České lékařské společnosti J. E. Purkyně a dalších odborných společností (České a Slovenské internistické společnosti, České diabetologické společnosti a České kardiologické společnosti). Byl odměněn také pamětní medailí Jana Evangelisty Purkyně, pamětní medailí prof. MUDr. Jiřího Syllaby a Thomayerovou cenou ČIS.

Uznáním podpory vzájemné spolupráce mezi českou a slovenskou lékařskou veřejností bylo i udělení čestného členství Slovenské lékařské společnosti a čestného uznání „Prosper Merita“ za zásluhy o Slovenskou lékařskou společnost.

Pro širokou lékařskou veřejnost je prof. Rybka znám především jako neúnavný organizátor odborných konferencí, sympozií a kongresů. Připomeňme alespoň Farmakoterapeutické dny, které předcházely deseti výročním kongresům ČIS pro lékaře v praxi v letech 1992–2003. Přitom organizaci těchto sjezdů zajišťoval prof. Rybka jen se svým sekretariátem (v čele s paní Eliškou Rakvicovou) a několika nejbližšími spolupracovníky. Organizace takových sjezdů vyžadovala nejen organizační zdatnost, ale i nezbytné vlohy pro pohotovou improvizaci. Vedle odborného programu byla zajištěna i kulturní a společenská aktivita. Proto se na ně mezi internisty střední a starší generace stále nostalgicky vzpomíná. I to byla a je zásluha především profesora Rybky. Tyto sjezdy se staly každoroční „internistickou poutí“ se stále narůstajícím počtem registrovaných účastníků (více než 1 200), který přesáhl v posledních letech kapacitní možnosti ubytovacích zařízení a poslucháren ve Zlíně. To bylo jednou z hlavních příčin toho, proč byla změněna místa konání sjezdů. O jejich pořádání se nyní dělí Praha a Brno.

Zlínské sjezdy měly ve své době ještě jednu důležitou funkci. Konaly se totiž

v období poměrně vyhraněné snahy o desintegraci vnitřního lékařství jako základního oboru. Svou multioborovou náplní a praktickým zaměřením významně přispěly k udržení vnitřního lékařství jako svébytného samostatného oboru. Jako tehdejší předseda ČIS jsem velmi oceňoval podporu profesora Rybky v diskuzích o poslání obecného vnitřního lékařství a dalších specializací. Tento holistický přístup profesora Rybky k úloze interny v rámci diskuzí o specializačním popromočním vzdělávání hrál důležitou úlohu i při formování společného „základního kmene“ 18 interních oborů v rámci nové zákonné úpravy postgraduální výchovy lékařů v letech 2007–2011. Jako člen akreditační komise pro vnitřní lékařství podporoval vždy důležité postavení interny jako integrujícího základního oboru, na jehož základech by měly stavět ostatní interní specializace.

Při všech svých aktivitách měl vždy podporu a účinnou pomoc v postojích své manželky, prim. MUDr. Rybkové.

Z vyjmenovaných činností je patrné, že prof. Rybka, i po svém odchodu z funkce přednosta interní kliniky, zůstává stále aktivním v oblasti odborné, plně se věnuje práci jako vedoucí lékař Diabetologického centra Interní kliniky IPVZ ve Zlíně,

pořádání Diabetologických dnů ve Zlíně i funkci předsedy regionálního Spolku lékařů českých. I když se pořádí profesio-nálních aktivit postupem času poněkud přeskupilo, zůstává prof. Rybka pln optimizmu a plánů do budoucna.

Vážený pane profesore, milý Jarku, rád bych Ti nejen svým jménem jako Tvůj dlouholetý přítel, ale také jako čestný předseda České internistické společnosti vyjádřil i za všechny členy výboru České internistické společnosti, všechny internisty a širokou lékařskou veřejnost poděkování za všechnu obětavou činnost pro rozvoj oboru a jeho podporu v obdobích napětí a krizových situacích. Proto Ti celá lékařská obec přeje k Tvému významnému životnímu jubileu a do dalších let plnou tělesnou a duševní svěžest, neutuchající elán a možnost předávat své bohaté zkušenosti i životní moudra dalším svým žákům a následovníkům.

Ad multos annos!

*prof. MUDr. Karel Horký, DrSc., FACP (Hon.)
čestný předseda České internistické společnosti
České lékařské společnosti J. E. Purkyně
www.vfn.cz
e-mail: khork@lf1.cuni.cz*

Doručeno do redakce: 10. 8. 2011